

Til	Dato:	Vår referanse:
Kommunal- og distriktsdepartementet Epost: postmottak@kdd.dep.no	10.2.23	GO

IKT-Norges høringsinnspill til NOU 2022:11 Ditt personvern - vårt felles ansvar.

IKT-Norge takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til NOU 2022:11 Ditt personvern - vårt felles ansvar. Det er en rekke av våre medlemmer som vil kunne bli berørt av forslagene og anbefalingene fra Personvernkommissjonen, enten direkte eller indirekte. Blant våre medlemmer er både store globale plattformsselskaper, store softwareselskaper og små oppstartsselskaper som bl.a. utvikler digitale læringsplattformer til bruk i barnehage og skole. Flere av disse vil sende inn egne høringsinnspill. Vi understreker at IKT-Norges høringsinnspill ikke er på vegne av enkeltmedlemmer, men reflekterer bredden av synspunkter i vår medlemsmasse.

Innledningsvis vil IKT-Norge peke på at et godt personvern er svært viktig og at det i møte med både et nytt trusselbilde og ny teknologi er avgjørende viktig med åpne diskusjoner om dilemmaer i krysningpunktet mellom den enkeltes ukrenkelige rettigheter og storsamfunnets behov for effektive tiltak for å bekjempe grov kriminalitet, overgrep og alvorlige nasjonale - ofte digitale eller hybride - trusler. Vårt utgangspunkt er at den enkeltes rettigheter skal settes først.

Vi er også enig med Personvernkommissjonen utgangspunkt at personvern er et grunnleggende premiss for et fullverdig demokratisk samfunn.

Vi deler også det vi oppfatter er Personvernkommissjonen viktige hovedanliggender. Et generelt forbud mot biometrisk fjernidentifikasjon i offentlige rom, nasjonalt og internasjonalt og strenge regler knyttet til barns rettigheter og tiltak for å styrke personvernet i skolen og barnehagen.

Vi mener derimot ikke at det er om å gjøre å ha de til enhver tid strengest mulig regler knyttet til personvern eller særnorske reguleringer, med mindre dette helt åpenbart er fornuftig, slik vi opplever at Personvernkommissjonen flere steder tar til orde for. Det meste åpenbare eksempelet på dette er Personvernkommissjonens flertalls forslag om (å utrede) et generelt forbud mot adferdsbasert markedsføring. Et forslag som etter IKT-Norges syn

vil få dramatiske konsekvenser for norsk næringsliv, og neppe bidra til verken bedre personvern eller forbrukervern.

Vi står foran store og omfattende reguleringer fra EU som vi vil måtte inkorporere i norsk lovverk. I første rekke gjelder dette Forordning om digitale tjenester (Digital Services Act) og Forordning om digitale markeder (Digital Markets Act), men også reguleringer knyttet til bl.a. kunstig intelligens og datadeling vil berøre personvernrettslige spørsmål i tillegg til å være viktige for utvikling av, og markedet for digitale produkter og tjenester.

Dette er viktige og riktige reguleringer som etter IKT-Norges syn bør være likest mulig i hele EU/EØS-området. Jo flere nasjonale tilpasninger eller norske særregler, jo lenger tid vil det ta før disse reguleringen kan bli satt i kraft i Norge og jo større konsekvenser vil det kunne få for norsk næringsliv og Norges plass i den globale økonomiske arkitekturen.

I denne sammenheng vil vi også peke på det paradoks vi mener det er at EU har vært i front når det gjelder forbrukerrettigheter og personvern, men dårlige når det gjelder innovasjon, teknologiutvikling og verdiskapning basert på data, de siste 20 årene. Europa har ikke i tilstrekkelig grad klart å ta del i verdiskapningen i den nye datadrevne økonomien. Det mener vi er bekymringsfullt av mange årsaker.

Den største trusselen mot personvernet på sikt er ikke nødvendigvis de store amerikanske plattformsselskapene, men at vi i Europa og Norge ikke klarer å utvikle og bli ledende på teknologi og på å etablere forretningsmodeller og verdiskapning basert på data, også persondata. Eller at vi ikke klarer å bli ledende på teknologi for å beskytte oss mot organiserte kriminelle og statlig aktører, som bevisst angriper våre verdier.

Mer IKT-kompetanse, større tverrfaglig innsikt, og mer samarbeide på tvers, er strategien på hvordan sikre dynamikken mellom personvern, innovasjon og verdiskapning. Men da må vi forstå, bruke og utvikle ny teknologi på et nivå som er minst på høyde andre deler av verden. Personvern er svært viktig. Tillit til at data er trygge og at systemer og forretningsmodeller faktisk tjener samfunnet er avgjørende. Det kan bare skje gjennom fornuftig, internasjonale reguleringer som samtidig bidrar til at udemokratiske stater ikke får friere spillerom i "teknologikrigen" enn det som gjelder for andre.

En rekke steder i Personvernkomisjonens innstilling drøftes Datatilsynets rolle og plass. På generelt grunnlag vil kommisjonen gi Datatilsynet økte ressurser, flere oppgaver, økt myndighet og styrke tilsynets mulighet til å påvirke utviklingen. Med to konkrete unntak, har IKT-Norge ingen prinsipielle motforestillinger mot dette, men vi mener det er behov for en klarere rolledeling mellom Datatilsynet, Digitaliseringsdirektoratet og Teknologirådet. Vi mener også Datatilsynet bør ha større fokus på generell og konkret veiledning, enn på sanksjoner og regelverksutforming.

Som nevnt innledningsvis støtter IKT-Norge - med noen unntak - hovedretningen i Personvernkomisjonens innstilling. Flere av kommisjonens anbefalinger er viktige og riktige. IKT-Norge ville imidlertid foretrukket om Personvernkomisjonen hadde færre og bedre begrunnede anbefalinger enn hva som er tilfellet. Så vidt vi kan se inneholder Personvernkomisjonens rapport over 140 ulike anbefalinger, der store og omfattende

forslag har omtrent samme omtale og begrunnelse som det som framstår som rene selvfølgeligheter.

Økonomiske konsekvensene av en rekke forslag er mangelfullt utredet og vil helt åpenbart ha store økonomiske og administrative konsekvenser, uten at det nødvendigvis medfører en reell forbedring knyttet til den enkeltes personvern. Det er overraskende mange anbefalinger om økte krav til rapportering og dokumentering med uklar effekt på måloppnåelse.

Vi viser slutt til at Personvernkommissjonen mener at viktige personvernspørsmål knyttet til helsesektoren ikke er en del av Personvernkommissjonens mandat og at kommissjonen derfor ikke har anbefalinger på dette området. Dette er noe IKT-Norge beklager fordi det er en rekke viktige dilemmaer i grenseland mellom personvern og sikkerhet knyttet til pasientdata og lagring av disse som fortjener en bredere debatt og som naturlig burde sees i sammenheng med øvrige endringer i lov- og regelverk knyttet til teknologi og personvern..

—

Utdypende kommentarer til enkelte forslag og anbefalinger:

6.4.1 Fragmentert tilnærming til personvern i offentlige forvaltning

Personvernkommissjonen mener tiltak med stor innvirkning på innbyggernes personvern bør hjemles i lov, i stedet for å forskriftsfestes.

IKT-Norge har i og for seg ingen prinsipiell motstand mot dette, men vil påpeke at lovhjemling ofte er svært tidkrevende prosesser, mens forskriftsfesting er langt mer effektivt. Et alternativ er å være mer spesifikk i eksisterende og kommende personvernlovgivning om hva som faktisk kan/eller skal forskriftsfestes.

Personvernkommissjonen mener videre at det er et behov for et rådgivende og frittstående organ for forvaltningen etter modell av det danske Dataetiske råd. IKT-Norge deler ikke det synet. Vi har allerede Datatilsynet, Digitaliseringsdirektoratet og Teknologirådet som alle gir råd og innspill til regjeringen i denne type spørsmål. I den grad det er behov for å forsterke kompetansen og/eller mandat foreslår vi at Digitaliseringsdirektoratet styrkes framfor å bruke offentlige midler på å opprette enda et organ for forvaltningen.

6.4.6 Offentlige aktører og store teknologiselskaper

Personvernkommissjonen mener offentlige virksomheter må gjøre grundige vurderinger av om de skal benytte sosiale medier for å gi informasjon og kommunisere med innbyggerne. Sosiale medier bør ikke brukes i konkret enkeltsaksbehandling.

IKT-Norge er selvfølgelig enig med Personvernkommissjonen at offentlige virksomhet må gjøre grundige vurderinger. Vi er imidlertid usikre på hva som menes med formuleringen "sosiale medier bør ikke brukes i konkrete enkeltsaksbehandling". Det kan tolkes som at f.eks. Politiet ikke kan bruke sosiale medier til å be om tips knyttet til kriminelle handlinger, da dette åpenbart er "enkeltsaksbehandling". Gitt at regjeringen velger å gå videre med anbefalingen fra Personvernkommissjonen bør det gis en nøyaktig beskrivelse av hva som i

så fall menes med “enkeltsaksbehandling”. Vi kan heller ikke se at dette er noe stort problem i dag, og at offentlige aktører eller etater selvfølgelig ikke bedriver “enkeltsaksbehandling” på sosiale medier som innebærer innhenting av personsensitive data.

IKT-Norge stusser videre over det vi mener er en svært tendensiøs omtale av såkalt kommersiell sporingsteknologi. Vi mener at offentlig sektor selvfølgelig har et særskilt ansvar for å vurdere om slik bruk er hensiktsmessig og om det bidrar til bedre innbyggertjenester, men et generelt forbud er svært inngripende.

Vi vil også peke på at offentlige virksomheters tilstedeværelse på sosiale medier er et svært effektivt virkemiddel for å nå ut med viktig informasjon. Et nærliggende eksempel er f.eks. målrettet kommunikasjon mot enkeltgrupper for å få økt vaksinasjonsgrad under pandemien.

Vi vil i denne sammenheng også peke på at [svenske myndigheter](#) nylig har som en aktiv strategi å være “*närvarande och kommunicerar fakta där desinformationen sprids*”, inneforstått på sosiale medier og har bl.a. bevilget 4 millioner SEK til en informasjonskampanje på sosiale medier i regi av Socialstyrelsen, tilsvarende norske NAV.

8.4.1.2 Nasjonal tjenestekatalog

Personvernkommissjonen mener behovet for en nasjonal tjenestekatalog er stort, og kan være et viktig initiativ for i praksis å sørge for at skoleeiere kan velge tjenester som ikke bare er funksjonelle, men også ivaretar personvern på en tilfredsstillende måte.

IKT-Norge er i utgangspunktet positive til en tjenestekatalog og de kravene kommisjonen stiller til en velfungerende katalog.

Vi ber likevel regjeringen i oppfølging av Personvernkommissjonens anbefaling være oppmerksom på at det er utfordrende å vurdere om en tjeneste ivaretar personvern på en «tilfredsstillende måte» hvis man ikke kjenner formålet med behandlingen og hvordan systemet implementeres hos den enkelte skoleeier.

Det vil være en risiko for at leverandører som ikke er registret i tjenestekatalogen ekskluderes, til tross for at de ivaretar personvern på en tilfredsstillende måte.

Det er derfor viktig med klare retningslinjer for hvordan en tjenestekatalog utformes og hvem som skal ha løpende tilsyn med denne. Spesielt gjelder det hvilke vurderinger som ligger til grunn for oppføringer i katalogen, og hvordan ulike typer av ressurser vurderes. Norske bransjeorganisasjoner og leverandører bør inkluderes i forarbeidet.

Når det gjelder personvernkonsekvensvurderinger er det vår oppfatning at disse bør utføres ut fra hvilke kategorier av personopplysninger læremidlene behandler til hvilke formål – for så kunne plassere læremidler inn mot disse kategoriene, ikke at det gjennomføres personvernkonsekvensvurderinger for det enkelte læremiddel.

8.4.1.3 Personvernnorm for skolesektoren

Personvernkommissjonen mener statlige myndigheter må ta initiativ til å utarbeide en personvernnorm for skole- og barnehagesektoren.

IKT-Norge støtter intensjonen om normgivende veiledninger som kan sikre en enhetlig praktisering av regelverket på tvers av kommuner og leverandører. Leverandører og bransjeorganisasjoner må imidlertid inviteres inn i arbeidet med utformingen av en slik norm. Det er i praksis ofte leverandører som gjør de konkrete vurderingene rundt en rekke behandlinger når funksjonalitet utvikles, eksempelvis lagringstid, hva lærere ser mv.

Normen må være risikobasert dvs. speile risikobildet, med kriterier tilpasset legemidlets risiko overfor den registrerte, jfr. forslaget om en nasjonal tjenestekatalog. Dette vil være desto viktigere dersom kravene i normen vil ligge til grunn for anskaffelser.

8.4.2 Kompetanse og ressurser

Personvernkommisjonen anbefaler derfor at det etableres, eller videreutvikles i allerede eksisterende strukturer, et tverrfaglig nasjonalt test- og kompetansemiljø.

IKT-Norge støtter i utgangspunktet forslaget om et tverrfaglig nasjonalt test- og kompetansemiljø.

Arbeidet med å møte ulike fokus og krav hos ulike skole- og barnehageeiere er meget ressurskrevende for både eksisterende og ikke minst nye aktører. Vi ber derfor om at det legges til et punkt om leverandørrådgivning i tillegg til de tre hovedfunksjonene Personvernkommisjonen anbefaler.

Mandatet som dette kompetansemiljøet vil få er viktig, og det må avklares hvilken status deres vurderinger vil ha med tanke på en mulig tjenestekatalog og kommunenes ansvar som behandlingsansvarlige. Regjeringen bør bl.a. avklare om kompetansemiljøets vurderinger være minimumsterskler for oppføring i tjenestekatalogen, eller om det mer vil være vurderinger ut fra et sett kriterier, og valget vil være opp til skoleeiere, i det videre arbeidet.

Vi forutsetter også at det første strekpunktet i Personvernkommisjonens anbefaling ikke gjelder digitale læremidler da disse ikke skal risikovurderes hos kommunene, men hos nasjonalt testsenter, jfr. forslag om dette i kap. 8.4.1.2

8.4.4. Bruk av elevers personopplysninger til kommersielle formål

Personvernkommisjonen mener regjeringen må ta initiativ til en bred utredning om digitale verktøy som er i bruk i skolen og hvordan de påvirker barns personvern.

Etter IKT-Norges syn må regjeringen gjerne ta initiativ til en slik utredning. Utredningen bør også inneholde drøftelser og eventuelle føringer for hva kommunene faktisk etterspør av funksjonalitet og i hvilken grad sammenstillingen av data fra ulike leverandører kan bidra til å øke risikoen. Leverandørene opplever ofte at kommunene etterspør funksjonalitet i digitale løsninger som vil innebære mer datainnsamling, og dermed mer inngripende i elevenes personvern. Et eksempel er at skoler kan ønske å se når og hvor lenge en elev har jobbet i produktet, mens leverandør mener det blir for inngripende ut fra formålet med produktet.

Når det gjelder læringsmønstre må det defineres mer presist hva dette innebærer. Det vil være nødvendig for norske leverandører å kunne analysere bruken av sine løsninger for å kunne utvikle disse videre. Rammene for hvordan dette gjøres kan gås opp i en eventuell bransjenorm.

I sin anbefaling skriver Personvernkommissjonen videre at *“Data om norske elevers læringsmønstre er strategisk viktige, og kan ikke overlates til kommersielle aktører for videre bruk”*.

Det er litt vanskelig å tolke hva det er Personvernkommissjonen her mener. IKT-Norge er selvfølgelig helt enig i at data fra digitale læringsverktøy ikke skal kunne samles inn og videreformidles til tredjeparter med utelukkende kommersielle formål. Men “kommersielle aktører” i denne sammenheng kan også være utviklere av læringsplattformer og/eller -verktøy, og det er åpenbart at disse har behov for å samle inn data for å forbedre og videreutvikle sine egne produkter. Det er både i leverandørens og skoleeieres interesse at tjenesteleverandører forstår hvordan elever lærer og hvor godt plattformer benyttes. Det er grunnleggende for å kunne videreutvikle tjenestene sine. Det å kunne gi skreddersydd individuell læring, og på en effektiv måte gi en lærer god innsikt i hva hver enkelt elev trenger, er en stor del av verdien med digital læring. Vi viser til at Personvernkommissjonen selv beskriver slike forhold innledningsvis i kapittel 8.4.4 og viser også til at dette er problemstillinger som Ekspertutvalget for læringsanalyse skal se nærmere på.

8.4.5 Innkjøp og forhandlinger

Personvernkommissjonen mener innkjøp og forhandlinger, spesielt fra de store plattformleverandørene, bør profesjonaliseres og sentraliseres. Personvernkommissjonen mener videre at statlige myndigheter bør se på muligheten for å inngå samarbeid med andre land i forhandlinger med de globale plattformleverandørene, for eksempel innenfor rammen av det nordiske samarbeidet. I tillegg mener Personvernkommissjonen at innkjøp og forhandlinger om løsninger til skole- og barnehagesektoren må forankres i den nasjonale personvernpolitikken for skolen og barnehagen.

IKT-Norge har i utgangspunktet ingen innvendinger mot disse overordnede prinsippene. Spesielt er det fornuftig med økt profesjonalisme og samarbeid på tvers i Norden når det gjelder forhandlinger med globale plattformleverandører. Det kan bidra til bedre funksjonalisme og tilpasning av aktuelle verktøy og tjenester ut fra behov og personvern hensyn.

Vi er imidlertid mer skeptiske til en større grad av “nasjonalisering” av innkjøp av digitale læremidler. Erfaringsmessig vil det utelukke mindre aktører fra å kunne komme i en reell posisjon som mulig leverandør. Tydelige krav til personvernet i digitale læremidler er mer hensiktsmessig enn nasjonale innkjøp og forhandlinger av læringsmidler. Som Personvernkommissjonen selv tar til orde for kan dette løses med en bransjenorm der etterlevelse kan testes av et nasjonalt kompetansemiljø, som igjen ligger til grunn for oppføring i en tjenestekatalog,

8.4.6 Utvikling av digitale læringsverktøy

Personvernkommissjonen mener at dersom vurderinger gjennomført av det nasjonale test- og kompetansesenteret viser at eksisterende løsninger ikke ivaretar personvernet på en

tilfredsstillende måte, må statlige myndigheter investere i utvikling av nye, forsvarlige løsninger. Kommisjonen anser at det kan være hensiktsmessig å gjøre slike investeringer i europeisk eller nordisk regi.

IKT-Norge støtter intensjonene i Personvernkomisjonens anbefaling, litt avhengig av hva som ligger i formuleringen “*statlige myndigheter må investere i utvikling av nye forsvarlige løsninger*”. Dersom Personvernkomisjonen med dette sikter til den danske ordningen “Dansk fond for utviklingsstøtte til nasjonale læringsmidler” gjengitt i boks 8.8., side 139 har det IKT-Norges varme støtte. Det er i denne sammenhengen verdt å nevne at regjeringen har avvirket ordningen med “den teknologiske skolesekken” som i bunn og grunn har samme intensjon som den danske ordningen. Vi anbefaler derimot ikke at det opprettes et statlig eller offentlig organ som selv skal utvikle digitale læringsplattformer og programmer. Det finnes en rekke norske aktører i markedet som har svært gode og sikre løsninger. Utforming av nasjonale føringer og nasjonale tjenestekatalog slik Personvernkomisjonen også foreslår under kapittel 8.4.1 er også tiltak IKT-Norge støtter.

9.3.1 Sektorlovgivning

Personvernkomisjonen anbefaler at ansvaret for håndheving av bruk av informasjonskapsler og lignende sporingsteknologi legges til Datatilsynet.

IKT-Norge deler personvernkomisjonens anbefaling. Etter vårt syn fungerer dagens todeling mellom Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Datatilsynet, slik den er beskrevet på side 154 utmerket. I den grad det motsatte var tilfellet ville det vært naturlig å vurdere endringer, men vi kan ikke se at Personvernkomisjonen framfører andre argumenter enn at det i enkelte andre land i Europa er slik at det er datatilsynene som har ansvar for å håndheve bestemmelsene, inkludert bruk av informasjonskapsler.

Slik vi forstår forslaget fra Personvernkomisjonene innebærer det i så fall at § 2-7 b må tas ut av Lov om elektronisk kommunikasjon og overføres til Lov om behandling av personopplysninger. Vi kan ikke umiddelbart se at det er en helt enkel og logisk operasjon.

9.4.1 Tingenes internett muliggjør sporing over alt

Personvernkomisjonen anbefaler at Regjeringen har som posisjon i regelverksutvikling at forhandlere får et rettslig ansvar for manglende IKT-sikkerhet og personvern i produkter de selger.

IKT-Norge velger å tolke Personvernkomisjonens anbefaling i beste mening, i den forstand at forhandlere ikke bør selge produkter som ikke overholder krav i personvernregelverket. I den grad regjeringen går videre med denne anbefalingen er det imidlertid behov for å betydelig klargjøring av hva som menes med “forhandlere får et rettslig ansvar for manglende IKT-sikkerhet og personvern i produkter de selger”. Begrepet “forhandler” favner svært vidt. Elkjøp kan f.eks. være en forhandler som selger programvare eller spill utviklet av seriøse og store aktører som Microsoft eller EA Sports. Dersom det skulle vise seg at det er “manglende IKT-sikkerhet eller personvern” i tråd med gjeldende lovgivning i disse produktene, mener IKT-Norge at det er rettslig tvilsomt om det er Elkjøp som er ansvarlig, eller bør være det. Et annet nærliggende eksempel er sikkerhetsinnbrudd hos Stortinget eller Østre Toten kommune for den del. Her er det ikke produktet som i utgangspunkt er grunnlag for “manglende IT-sikkerhet”, men brukeren.

Slik formuleringen fra Personvernkommissjonen kan lese ville det være selgeren av produktet, og ikke Stortinget/Østre Toten som ble rettslig ansvarlig og i så fall fikk bot fra Datatilsynet.

9.4.2 Illegitim sporing og profilering

Personvernkommissjonen anbefaler at bruk av barns personopplysninger til atferdsrettet markedsføring bør forbys. Personvernkommissjonens flertall mener at atferdsbasert markedsføring kan være skadelig for befolkningen for øvrig. Av den grunn mener kommissjonens flertall at det bør utredes hvorvidt et generelt forbud er nødvendig for å beskytte norske og europeiske forbrukere. Personvernkommissjonens mindretall anser at atferdsbasert annonsering kan gjøres på ulike måter forsvarlig og uforsvarlig og at et generelt forbud være uforholdsmessig.

IKT-Norge deler Personvernkommissjonens anbefaling om at atferdsrettet markedsføring mot barn ikke bør tillates. Det samme forslaget vil trolig være en del av forordningen om digitale tjenester (DSA). Vi deler derimot ikke flertallets syn på at det bør utredes et generelt forbud. IKT-Norge er enig med mindretallet som peker på at det er store utfordringer knyttet til hvordan man i så fall definerer atferdsbasert markedsføring, og at et slikt eventuelt forbud vanskelig kan oppfattes som rimelig, eller være spesielt mulig å etterleve og håndheve.

Vi ønsker i tillegg å peke på følgende momenter:

Det er ikke tvil om at der skapt store verdier ved å dele personopplysninger. De store plattformsselskaperes forretningsmodeller har åpenbart hatt og har negative sider som det er behov for å regulere. Men det er en avgjørende forskjell på regulering og forbud.

På den annen side har deling av personopplysninger også mange positive sider, gitt at det skjer i åpenhet og med aksept. Målrettet reklame mot mikrosegmenter basert på personopplysninger, er selve motoren til at vi har fått et mylder av nye selskaper som kan ta opp kampen mot de store. Tidligere var det kun de aller største multinasjonale selskapene som Cola, McDonalds som kunne drive omfattende reklamere i ulike mediekkanaler. Nå kan "alle" - for en svært lav pris - treffe sitt mikrosegment, og skape en helt ny business. Dette har skapt en eksplosjon av innovasjon og små selskaper som har lykkes fordi reklamen for produkter og tjenester kan målrettes og til en relativt lav verdi.

I tillegg er denne type markedsføring helt avgjørende for å finansiere fri og uavhengig journalistikk både i norske og internasjonale mediebedrifter.

Det er i og for seg mye av samme tankegang som ligger bak de politiske partienes bruk av de samme plattformer i sin markedsføring. Det er etter vårt syn verken spesielt uetisk eller unyttig.

Denne modellen - basert på deling av persondata - har også ført til at alle i verden har «gratis» tilgang til unike plattformer og tjenester, mange av dem svært nyttige, som f.eks. Google Maps og Google Translate.

Vi kan godt synes det er ubehagelig at vi får tilbud på produkter og tjenester - som er akkurat det vi faktisk er interessert i - men en positiv side av dette er i tillegg til at vi har fått en skog av nye selskaper og en helt annen konkurranse som konkurrerer om akkurat meg og deg - i tillegg til at vi har vært med på å finansiere programvare i den fattige delen av verden.

Vi vil også påpeke at de fleste løsninger med personlig tilpasset annonsering har bred oppslutning i befolkningen, både i Norge og resten av Europa. Både som finansieringsmodell for gratistjenester og -løsninger og i synet på at tilpasset annonsering viser informasjon og produkter som faktisk er av interesse.

9.4.5 Diskriminering og manipulering

Personvernkommissjonen anbefaler at det stilles strenge informasjons- og åpenhetskrav til hvordan forbrukerne profileres og segmenteres ved målretting av annonser og politiske budskap. Det innebærer at næringsdrivende, organisasjoner og politiske partier er åpne angående hvilke budskap de sender ut, og hvem de forsøker å nå med budskapene.

Igjen antar IKT-Norge at Personvernkommissjonen har gode hensikter med forslaget, men det framstår rimelig uklart hva kommissjonen mener med at "næringsdrivende, organisasjoner og politiske partier er åpne angående hvilke budskap de sender ut, og hvem de forsøker å nå med budskapene" og ikke minst rekkevidden av forslaget.

Vi sliter med å skjønne hvilke reguleringer Personvernkommissjonen mener skal gjøres. Er det slags undertekst på annonser om at "med dette budskapet prøver vi i x-partiet å fortelle at vi er det beste partiet for deg under 30 år. Dette budskapet er rettet mot deg som er mellom 20 og 30 år, ugift og bor i en mellomstor by"?

13.4.5 Regulatoriske sandkasser

Personvernkommissjonen mener at dersom Datatilsynets sandkasse skal videreføres, bør spørsmålene som en tar stilling til i hvert prosjekt legges åpent frem for mulige merknader før konklusjonene treffes. I konklusjonene bør en i tillegg legge stor vekt på å få frem forutsetninger og eventuell tvil knyttet til konklusjonene. Generelt bør rapportene legges opp slik at de i minst mulig grad blir oppfattet som forhåndsavgjørelser.

IKT-Norge mener at de ulike regulatoriske sandkassene under f.eks. Datatilsynet og Finanstilsynet er svært nyttige og bør videreføres. Vi deler derimot ikke Personvernkommissjonens syn på at spørsmål som drøftes underveis i en "sandkasseprosess" skal legges åpent frem for merknader. Hele poenget med sandkassene er at forretningsideer og nye løsninger skal kunne testes mot regelverk og kunder uten en slik "åpenhet" og for å avdekke potensielle feil og mangler, men at det lages en sluttrapport for hvert prosjekt slik at alle som ønsker det kan lese om hvilke regulatoriske og andre utfordringer som man har støtt på underveis.

Med Personvernkommissjonens krav til såkalt åpen drøfting av spørsmål underveis vil det både innebære at prosjektene vil ta mye lenger tid og at det trolig blir færre søkere p.g.a åpenhet om sensitive opplysninger knyttet til forretningsidé m.m. I motsetning til Personvernkommissjonen ser IKT-Norge det ikke som et stort problem at det er mange søkere til de regulatoriske sandkassene.

13.5. Behov for tilsyn fra andre tilsynsmyndigheter

Personvernkommisjonen mener Datatilsynet må gis adgang til tidlig involvering i lov- og forskriftssaker som reiser prinsipielle spørsmål om personvern og når det er høy risiko for grunnleggende rettigheter og friheter. Etter Personvernkommisjonens syn, vil det åpenbart gi mest forsvarlig saksutredning dersom Datatilsynets synspunkter blir kjent på et tidlig tidspunkt i lovarbeidet. Hvis argumenter knyttet til ivaretagelse av personvernet kommer tidlig i prosessen, vil det normalt være lettere å ta hensyn til dette enn når synspunktene blir kjent i høringsrunden.

IKT-Norge mener at dette er et rimelig oppsiktsvekkende og prinsippløst standpunkt som ikke bør følges opp av regjeringen i det videre arbeid. Det er helt åpenbart at Datatilsynet sitter på stor faglig kompetanse i personvernspørsmål, på samme måte som andre tilsyn og etater sitter på tilsvarende kompetanse på sine fagområder, men å gi disse en slags forrang i påvirkning i lov- og forskriftssaker er en grunnleggende udemokratisk tankegang. For å snu det på hodet, så er det litt som om Politiet skal gis en automatisk rett til å komme tidlig inn i lovsaker som omhandler kriminalitet (f.eks. nye overvåkingsmetoder) fordi det *“gir best saksutredning dersom Politiets synspunkt blir kjent på et tidlig tidspunkt i lovarbeidet”*.

Det kan ikke være et argument at en slik tidlig involvering vil “være langt mer effektiv bruk av Datatilsynets begrensede ressurser”, slik Personvernkommisjonen skriver.

Lov- og forskriftsarbeid i Norge er grunnleggende demokratisk i den forstand at et departement, eller den departementet gir i oppdrag, utformer forslag til lov eller forskrift. I den prosessen er det opp til det enkelte departement og/eller oppdragsgiver å rådføre seg med dem man finner hensiktsmessig, gjerne berørte tilsyn eller i form av åpne innspillmøter. Deretter sendes forslaget på åpen høring der berørte parter, herunder Datatilsynet - og andre som måtte ønske det - gis like muligheter til å komme med innspill. De fleste og viktigste innspillene blir redegjort for i departementets endelige forslag før det enten fastsettes (forskrift) eller sendes til lovgiver (Stortinget). Har Datatilsynet viktige og vektige argumenter blir de som regel hensyntatt eller i det minste redegjort for slik at lovgiver har alle muligheter til å vektlegge disse ved endelig lovvedtak. Etter IKT-Norges syn konstruerer Personvernkommisjonen her et problem.

Med vennlig hilsen,

Geir Olsen

Direktør for næringspolitikk og kommunikasjon

Epost: geir@ikt-norge.no